

30.9.2020

Oikeusministeriö

Lausuntopyyntönnne 10.7.2020, VN/17087/2020

SEKSUAALIRIKOSLAINSÄÄDÄNNÖN KOKONAISUUDISTUS (OIKEUSMINISTERIÖN JULKAISUJA, MIETINTÖJÄ JA LAUSUNTOJA 2020:9)

Oikeusministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa edellä mainitusta työryhmän mietinnöstä. Ministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi rikoslain seksuaalirikoksia koskevat säännökset. Keskeinen muutos olisi raiskausrikoksen muuttaminen suostumusperusteiseksi. Tämä toteutettaisiin säätämällä raiskauksen keskeiseksi tunnusmerkiksi sukupuoliyhteydessä oleminen sellaisen henkilön kanssa, joka ei osallistu siihen vapaaehtoisesti. Vastaavalla tavalla muissa seksuaalirikoksissa keskeistä olisi teon kohteen vapaaehtoisuuden puuttuminen. Pakottaminen seksuaaliseen tekoon korvattaisiin säännöksellä seksuaalisesta kajoamisesta. Seksuaalisen ahdistelun rangaistavuus laajenisi myös muihin kuin koskettelutekoihin. Seksuaalisen kuvan luvaton levittäminen säädettäisiin seksuaalirikoksena rangaistavaksi.

Kuusitoista vuotta nuorempiin lapsiin kohdistuvia seksuaalirikoksia koskevat säännökset erotettaisiin pääosin aikuisia koskevista säännöksistä. Lasten koskemattomuuden ja häiriöttömän kasvun ja kehityksen suojaa vahvistettaisiin säätämällä uusina rikoksina lapsenraiskaus ja seksuaalinen kajoaminen lapseen. Sääntelyssä olisi myös uusi kahdentoista vuoden ikäraja, jota nuorempiin lapsiin kohdistuvat seksuaaliset teot olisivat rangaistavia lapsenraiskauksena tai seksuaalisena kajoamisena lapseen tämän vapaaehtoisuutta arvioimatta. Myös kuusitoista muttei kahdeksantoista vuotta täyttäneitä lapsia suojattaisiin edelleen aikuisiin nähden eräillä erityissäännöksillä.

Keskeisistä seksuaalirikoksista olisi säädetty myös törkeät tekemuodot. Muu seksuaalirikoksia koskeva sääntely säilyisi sisällöltään pääosin nykyisellään. Uudet rikostunnusmerkitöt merkitsisivät seksuaalirikoksina rangaistavien tekojen alan laajenemista. Myös sukupuoliyhteyden määritelmää laajennettaisiin. Seksuaalirikoksista säädetty rangaistukset ankaroituisivat. Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi myös kahtatoista muuta lakia lähinnä teknisluonteisesti.

Valtiovarainministeriö toteaa, että työryhmän mietinnössä ehdotetut muutokset aiheuttaisivat merkittäviä lisäkustannuksia. Näitä on alustavasti yksilöity mietinnössä, mutta sen mukaan (s. 104) mahdollinen viranomaisten työmäärän lisääntyminen toteutuisi

käytännössä lain voimaantulosta alkaen, ja uudistuksen tosiasialliset vaikutukset viranomaisten henkilöstötarpeeseen täsmentyisivät vasta useita vuosia lainsäädännön voimaantulon jälkeen. Ministeriö pitää keskeisenä, että työryhmän ehdotusten jatkovalmistelussa selvitetään mahdollisimman yksityiskohtaisesti niiden taloudelliset vaikutukset osana arviota uudistusten perusteltavuudesta. Tämä tarkastelu tulee tehdä ottaen erityisesti huomioon myös oikeusministeriön hallinnonalan menokehys. Valtiovarainministeriö toteaa, että ehdotusten toteuttamisesta aiheutuvat menot olisi katettava valtiontalouden kehyspäätösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa.

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Sami Yläoutinen

Apulaisbudjettipäällikkö,
budjettineuvos

Annika Klimentko